

8.9.2025

VN/26600/2023
VN/26600/2023-STM-92

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto ulosottosäätelyn uudistamista koskevasta työryhmän mietinnöstä

Viite: Lausuntopyyntö: Työryhmän mietintö ulosottosäätelyn uudistamisesta (dnro VN/26600/2023)

Oikeusministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa ulosottosäätelyn uudistamista koskevan työryhmän mietinnöstä. Sosiaali- ja terveysministeriö lausunto oikeusministeriön lausuntopyynnön jaottelun mukaisesti alla.

Mietinnössä ehdotetaan uudistettavaksi palkasta ulosmitattavaa määrää koskevat ulosottokaaren 4 luvun 48 - 54 §:t. Näissä pykälissä säädetään palkan ulosmittauksen suojaosuudesta, palkasta ulosmitattavan määrän laskentasäännöistä, helpotuksista palkan ulosmittaukseen sekä palkasta ulosmitattavasta määrästä silloin, kun velalliselta peritään jatkuvasti erääntyvää elatusapua. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan lisättäväksi 4 lukuun uusi 49 a §, jossa säädettäisiin palkan ulosmittaamisesta silloin, kun velallinen saa palkkaa määräajoin useammalta kuin yhdeltä maksajalta. Muutettavaksi ehdotettavia säännöksiä sovelletaan palkan ulosmittauksen lisäksi esimerkiksi silloin, kun ulosmittauksen kohteena on velalliselle kuuluva eläke tai palkan sijaan maksettava sosiaaliturvaetus.

Työryhmä ehdottaa tulojen ulosmittauksessa huomioitavan suojaosuuden säilyttämistä velallisen itsensä osalta takuueläkkeen tasolla. Sekä määräajoin että muun kuin määräajoin maksettavan palkan ulosmittauksen laskentasäännöt ehdotetaan muutettaviksi. Vapaakuukausien perusteita ja määrää koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi. Sen sijaan ulosmittauksen laskentasäännöt mitoitettaisiin työryhmän ehdotuksessa siten, että niissä on huomioitu vapaakuukausien poistaminen. Velallisen yksilölliset olosuhteet otettaisiin mietinnössä ehdotetussa mallissa huomioon rajoittamalla tarvittaessa ulosmittauksen määrää. Vaihtoehtoisesti työryhmä on käsitellyt mahdollisuutta säilyttää osittain velalliselle viran puolesta myönnettävät vapaakuukaudet. Tämän työryhmän mietinnössä esitetyn vaihtoehtoisen mallin alustavia vaikutuksia on arvioitu erillisessä oikeusministeriön muistiossa, josta pyydetään myös lausuntoja.

Lausuntonne yleisesti tulojen ulosmittausta koskevista muutosehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Lausuntonne ehdotuksesta säilyttää velallisen suojaosuus takuueläkkeen tasolla (ehdotettu muutos ulosottokaaren 4 luvun 48 §:ään).

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotetuista ulosmittauksen määrän laskentasäännöistä (ehdotetut muutokset 4 luvun 49 ja 50 §:ään sekä ehdotettu uusi 49 a §).

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta velallisen elatuksen varassa olevien henkilöiden huomioimiseen tulojen ulosmittauksessa (ehdotetut muutokset 4 luvun 48 ja 49 §:iin).

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta poistaa vapaakuukausia koskevat säännökset sekä muuttaa ulosmittauksen rajoittamista koskevaa säännöstä. (Ehdotus muuttaa 4 luvun 51 § ja kumota 4 luvun 52 ja 53 §:t).

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne työryhmän mietinnön jaksossa 5.1 esitetystä sekä oikeusministeriön muistiossa käsitellystä vaihtoehdosta, jossa velalliselle viran puolesta myönnettävät vapaakuukaudet säilytettäisiin osittain.

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotetusta muutoksesta jatkuvan elatusavun perintää koskevaan säännökseen (ehdotettu muutos 4 luvun 54 §:ään).

Ei lausuttavaa (ks. kuitenkin vastaus seuraavaan kysymykseen).

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Liittyen ulosottokaaren 4 luvun 54 §:ään ehdotettuun muutokseen sosiaali- ja terveysministeriö (jälj. STM) toteaa, että muutos voi olla omiaan parantamaan paitsi elatusavun saajana olevan lapsen asemaa, myös edistämään Kansaneläkelaitoksen toimeenpaneman, ja valtion rahoittaman, elatustuen ns. takautumissaatavan ulosmittausta. Kansaneläkelaitos maksaa lapselle elatustukea esimerkiksi tilanteessa, jossa elatusvelvollinen vanhempi on laiminlyönyt hänelle vahvistetun elatusavun, jolloin maksetusta elatustuesta syntyy Kansaneläkelaitokselle takautumissaatava elatusvelvolliselta. Vuonna 2024 Kela maksoi elatustukea 230,2 milj. euroa. Siitä 71,9 milj. euroa oli ns. korvattavaa elatustukea, josta syntyi takautumissaatavaa.

Liittyen samaan muutosehdotukseen, sekä myös mietinnössä esitettyihin velallisen ja velkojien asemaan koskeviin vaikutusarvioihin (erit. esim. sivulla 59 maksuajan pitenemistä sekä saatavien vanhentumista koskeva arvio), sosiaali- ja terveysministeriö katsoo olevan aiheellista kiinnittää huomiota myös siihen - elatusapuun oikeutetun lapsen, samoin kuin elatusavun laiminlyönnin vuoksi elatustukea maksavan valtion näkökulmasta keskeiseen – seikkaan, että myös elatusapusaatavien vanhentumisaika on viisi vuotta (vrt. lapsen elatuksesta annetun lain (704/1975) 16 c §, elatustukilain (580/2008) 22 §).

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutuksista palkan maksajien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Ei lausuttavaa.

Muut ulosottokaaren muutosehdotukset

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velvollisuutta lähettää ulosmittauksen ennakkoilmoitus toistuvaistulon ulosmittauksesta ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotetut muutokset 3 luvun 33 ja 34 §:iin) Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa luonnollisen henkilön rahavaroja koskevaa erottamisetua ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 21 §:n 1 momentin 6 kohtaan) Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta lisätä lakiin velallisenä olevan kuolinpesän rahavaroja koskeva erottamisetu ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu 4 luvun 21 §:n uusi 3 momentti) Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisen maksusuunnitelman lakkauttamista koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 59 §:n 2 momenttiin) Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisenä olevalta kuolinpesältä ulosmitattujen varojen tilittämistä koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 6 luvun 16 §:n 1 momenttiin)

Ei lausuttavaa.

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta siten, että ulosmittauskielto koskisi vain sellaisia etuuksia, jotka myönnetään eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla tiettyyn tarkoitukseen. Muiden sosiaaliturvaetuuksien osalta ulosmitattavuus määräytyisi yksinomaan sillä perusteella, ylittääkö etuuden määrä velallisen suojaosuuden määrän. Muutos toteutettaisiin poistamalla yksittäisiä etuuksia koskevat ulosmittauskiellot kutakin etuutta koskevasta laista. Työryhmän mietinnössä muutoksia ehdotetaan lakiin Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista (566/2005), lakiin lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996), lakiin takuueläkkeestä (703/2010), kansaneläkelakiin (568/2007), eläketukilakiin (1531/2016), opintotukilakiin (65/1994) ja työttömyysturvalakiin (1290/2002).

Lausuntonne työryhmän ehdotuksesta muuttaa sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta koskevaa lainsäädäntöä.

STM pitää työryhmän sosiaaliturvaetuuksien ulosmitattavuuteen esitettyjä muutoksia perusteltuina. Mietinnössä esitetyt, sosiaaliturvaetuuksia koskeviin eri säännöksiin liittyvät lakiehdotukset kaipaavat kuitenkin joltain osin uudelleenmuotoilua. Tähän liittyen sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö lausuu seuraavaa:

Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 52 §:n muuttamisesta

STM yhtyy mietinnössä ehdotettuihin muutoksiin asiasisältöjen osalta, mutta katsoo, että työryhmän mietinnössä luonnosteltua ehdotusta Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 52 §:n 1 momentin muuttamiseksi tulisi tarkastella uudelleen. Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa ei käytetä termiä ”kustannusten korvaus”, eikä termille ole näin ollen myöskään määritelmää eikä vakiintunutta tulkintaa. Toisistaan poikkeavien tulkintojen välttämiseksi ulosmittauskiellosta säädettyä olisi tärkeää pysytellä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa jo määritellyissä termeissä. STM esittää säännösehdotukseen muotoilua ”Kuntoutujalle tämän lain nojalla maksettavaa kuntoutusetuutta tai ylläpitokorvausta ei saa ulosmitata.”

STM:n ehdottaman muotoilun mukaan ulosmittaus voisi kohdistua, työryhmän mietinnön mukaisesti, muihin etuuksiin kuin sellaisiin, jotka lain nojalla korvaavat tiettyjä kustannuksia ja on siten myönnetty tiettyyn tarkoitukseen. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että jatkossa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaan ulosmitattavia etuuksia voisivat olla kuntoutusrahat ja harkinnanvarainen kuntoutusavustus, mutta eivät ylläpitokorvaus ja kuntoutusetuudet, mukaan lukien korvaukset kuntoutuksesta aiheutuneista kustannuksista ja matkakustannuksista. Myös Kansaneläkelaitos on nostanut lausunnossaan esiin tarpeen säännösehdotuksen uudelleen kirjoittamiseksi.

STM katsoo, että Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 52 §:n 1 momenttia koskevien säännöskohtaisten perustelujen luonnosta olisi niin ikään tarpeen muuttaa. Perusteluissa voitaisiin todeta esimerkiksi seuraavasti: ”Pykälän 1 momentissa säädetään kaikkien lain nojalla myönnettävien etuuksien ulosmittauskiellosta. Pykälän 2 momentissa säädetään näitä etuuksia koskevasta siirtokiellosta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulosmittauskielto koskisi vain lain nojalla maksettavaa kuntoutusetuutta sekä ylläpitokorvausta. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ja selkeyttää sosiaaliturvaetuksia saavien velallisten kohtelua tulon ulosmittauksessa. Etuuksien ulosmittauskiellot koskisivat jatkossa ulosottokaaren 4 luvun 19 §:n mukaisesti vain sellaisia sosiaaliturvaetuksia, jotka myönnetään eläke- ja sosiaalilainsäädännön nojalla tiettyyn tarkoitukseen. Tämän kaltaiset etuudet jäisivät edelleen ulosmittauksen ulkopuolelle, eikä niitä laskettaisi osaksi velallisen tulopohjaa toistuvaistulon ulosmittauksessa. Muiden sosiaaliturvaetuksien osalta ulosmittattavuus määräytyisi yksinomaan sillä perusteella, ylittääkö etuuden määrä velallisen suojaosuuden määrän.”

Jotta jatkossa valmisteltavan hallituksen esityksen säännöskohtaiset perustelut ja ihmisvaikutusten arvioinnit olisivat ymmärrettäviä, STM ehdottaa, että nykytilan kuvauksessa selvitettäisiin eri Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaiset etuudet ja palvelut sekä niitä koskevan ulosmittauskiellon tausta esimerkiksi seuraavasti: ”Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa säädetään ko. lain mukaan myönnettävistä kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista. Lain mukaista kuntoutusrahaa (ml. nuoren kuntoutusrahaa sekä kuntoutusrahan lisäksi maksettavaa ylläpitokorvausta) maksetaan tiettyihin kuntoutuksiin osallistumisen ajalta, ja kuntoutusrahat ja muutkin kuntoutusrahaetuudet sekä kuntoutusetuudet tukevat kuntoutuksen tavoitetta, kuten työelämässä pysymistä taikka työelämään siirtymistä tai palaamista, ja sitouttavat kuntoutujaa kuntoutukseen hakeutumisen, osallistumisen ja kuntoutuksen tavoitteisiin pääsemisen osalta. Kuntoutusrahaetuudella tarkoitetaan Kansaneläkelaitoksen maksamaa kuntoutusrahaa, ml. nuoren kuntoutusraha, ylläpitokorvausta sekä harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Kuntoutusetuudella tarkoitetaan puolestaan Kansaneläkelaitoksen järjestämiä kuntoutuspalveluita ja korvauksia kuntoutuksesta aiheutuneista kustannuksista ja matkakustannuksista. Kuntoutujalle voidaan kuntoutusetuutena korvata kuntoutuksesta aiheutuneita tarpeellisia ja kohtuullisia kustannuksia. Laissa säädetään myös kuntoutuspsykoterapiasta aiheutuneiden kustannusten sekä koulutarvikemäärärahan korvaamisesta. Lisäksi laissa säädetään kuntoutujalle kuntoutuksesta aiheutuneiden tarpeellisten ja kohtuullisten matkakustannusten korvaamisesta sekä kuntoutujalle myönnettävästä elinkeinotuesta.”

Laki työttömyysturvalain 11 luvun 15 §:n muuttamisesta

STM toteaa, että työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä säädetään kulukorvauksesta. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvaamisesta työllistymistä edistävään palveluun osallistuvalla työnhakijalla säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa, jonka 11 lukuun sisältyy säännöksiä kulukorvauksesta. Mainitun luvun 103 §:n mukaan Kansaneläkelaitoksen myöntämään kulukorvaukseen sovelletaan työttömyysturvalain 11 luvun 15 §:ää, jota ehdotetaan muutettavaksi. Työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työttömyysetuutta saavalle maksetaan

kulukorvausta yhdeksän euroa työllistymissuunnitelman tai kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitetun aktivointisuunnitelman mukaiselta osallistumispäivältä.

STM pitää suotavana, että jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota kulukorvausta koskevaan sääntelyyn ottaen huomioon ulosottokaaren 4 luvun 19 §, jossa säädetään tiettyyn tarpeeseen myönnettävien, avustuksenluonteisten etuuksien ulosmittauskiellosta.

Työttömyysturvalakia koskevaan lakiehdotukseen liittyen sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että valmisteilla on hallituksen esitys yleistueksi, jonka tarkoitus on korvata työmarkkinatuki ja peruspäiväraha vuoden 2026 alusta lukien.

Sotilasavustus

Työryhmä ehdottaa mietinnössään (s. 47), että ulosmittauskielto koskisi, nykytilaa vastaavasti, "asevelvolliselle itselleen tai tämän omaiselle sotilasapuna maksettavaa avustusta". Epäselvyyksien välttämiseksi STM pyytää jatkovalmistelussa kiinnittämään huomiota siihen, että sotilasavustuslain (781/1993) mukaisen ulosmittauskiellon on ko. laissa tarkoitettu kohdistuvan lain tarkoittamaan sotilasavustukseen.

Lausuntonne työryhmän ehdotuksen vaikutuksista. Arvioitteko sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaukseen ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten ns. ihmisvaikutukset olisi aiheellista arvioida esitettyä syvällisemmin ja kattavammin. STM näkee tarpeellisena syventää arviota erityisesti lapsi- ja perhevaikutusten sekä vammaisiin henkilöihin liittyvien vaikutusten, mutta myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten osalta.

STM katsoo, että ihmisvaikutusten arvioissa olisi syytä tuoda esiin osaa kuntoutusrahaetuuksista koskevan ehdotuksen vaikutuksia esimerkiksi seuraavasti: "Voimassa olevan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukainen ulosmittauskielto takautuu jo kumotun kuntoutusrahain (611/1991) säännöksiin: ko. kuntoutusrahain esitöissä todetaan, että kuntoutuksen onnistumisen kannalta on aiheellista, ettei kuntoutusrahaa voitaisi ulosmitata. Taloudelliset mahdollisuudet osallistua kuntoutukseen ja motivaatio kuntoutumiseen ovat siis aikanaan olleet tekijöitä, joita on haluttu painottaa kuntoutusetuuksia ja kuntoutusrahaetuksia koskeneesta ulosmittauskiellosta säädettyä. Käytännössä kuntoutus- ja kuntoutusrahaetuksien kohdalla kyse on kuntoutukseen sitoutumisesta ja sitouttamisesta, joilla tarkoitetaan sitä, että asiakas voi ja kokee voivansa aloittaa kuntoutuksen ja toisaalta voi sitoutua ja pystyy sitoutumaan siihen pitkäaikaisestikin. Sitoutumiseen ja sitouttamiseen vaikuttavat keskeisellä tavalla toimeentulo ja toimeentulon turva, jota kuntoutuja tietää saavansa kuntoutuksensa aikana. Toimeentulon eli tässä tapauksessa kuntoutusrahojen ja harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen ulosmittausmahdollisuus voi vaikuttaa siihen, ettei kuntoutuja päätä hakea kuntoutukseen tai motivoitu saamaan kuntoutuksesta niitä hyötyjä, joita siitä voi olla mahdollista saada. Se voi myös heikentää taloudellisia mahdollisuuksia kuntoutuksen loppuun suorittamiseen. Ehdotetulla muutoksella saattaa siten olla kielteisiä vaikutuksia kuntoutusta tarvitsevien henkilöiden mahdollisuuksiin parantaa edellytyksiään työllistyä ja palata työhön."

Viitaten otsikon "4.2.7.2 Vaikutus julkisoikeudellisille velkojille tilittävään perintätulokseen" alla esitettyyn STM toteaa, että valtion saatavaa syntyy vuosittain ns. laiminlyöntitukena maksettavasta elatustuesta. Vaikutusarvioita saattaisi olla aihetta täydentää myös tästä näkökulmasta. Em. asiaa käsitellään edellä STM:n vastauksessa kysymykseen, joka koskee tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten vaikutuksia velallisten ja velkojien asemaan.

Ulosmittauskiellon piiriin kuuluisivat jatkossakin eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla määrättyyn tarkoitukseen myönnetty avustukset ja kustannukset, kuten lapsilisä, elatustuki, asumistuki ja toimeentulotuki. Em. etuuksien ja tukien ulosmittauskielloista on erikseen säädetty niitä koskevissa laeissa. Hallituksen esityksen jatkovalmistelussa olisi mahdollisesti aiheellista arvioida, onko ulosottokaaren 4 luvun 19 §:n 1 momentin 1- kohdan säännös riittävä ajatellen esimerkiksi perhehoitolain (263/2015) kustannusten korvauksia (17 §:ssä säädetty kulukorvaus, 18 §:ssä säädetty käynnistämiskorvaus sekä 10 §:ssä säädetty kustannusten korvaukset) tai lastensuojelulain (417/2007) mukaista taloudellista tukea koskeva sääntely (35, 36 sekä 76 a §:t) ja sijoituksen päättyessä itsenäistymässä olevalle nuorelle maksettavat itsenäistymisvarat (77 §).

Henki- ja eläkevakuutusten ulosmittaus

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi henki- ja eläkevakuutuksen ulosmittausta koskevaa ulosottoaaren 4 luvun 70 §:ää siten, että ulosottomiehellä olisi vastaava oikeus käynnistää ulosmitatun vakuutuksen takaisinosto ja hakea vakuutuskorvausta kuin velallisella itsellään on. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan kumottavaksi vakuutuslainsäädännön 54 §, jossa rajoitetaan henkivakuutusten ja niihin rinnastettavien eläkevakuutusten ulosmittaamista silloin, kun vakuutuksessa vakuutettuna on vakuutuksenottaja tai hänen puolisonsa.

Lausuntonne ehdotetusta ulosottoaaren 4 luvun 70 §:n muutoksesta ja sen arvioiduista vaikutuksista. Arvioitko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Ei lausuttavaa. **Lausuntonne ehdotetusta vakuutuslainsäädännön 54 §:n muutoksesta ja sen arvioiduista vaikutuksista. Arvioitko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?**

Ei lausuttavaa.

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Hallitusohjelman mukaan tulojen ulosmittaukseen liittyvien muutosten rinnalla selvitetään varojen kohdentamista saatavan osille. Työryhmän mietinnön liitteenä on varojen kohdentamista koskeva muistio. Muistiossa työryhmä on arvioinut muutosehdotusta, jonka mukaan ulosottoon kertyneiden varojen kohdentamista muutettaisiin siten, että ulosottoon kertyneet varat kohdennettaisiin ensisijassa saatava pääomalle ja vasta sen jälkeen koroille ja kuluille.

Lausuntonne työryhmän muistiosta Ei

lausuttavaa.

Muut mietintöä koskevat huomiot

Lausunnonantajan muut huomiot työryhmän mietinnöstä, työryhmän varojen kohdentamista koskevasta muistiosta tai oikeusministeriön vapaakuukausia koskevasta muistiosta.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo olevan tarpeen arvioida esitettyä syvällisemmin ja kattavammin esityksen ihmisvaikutuksia, erityisesti lapsi- ja perhevaikutuksia, mutta myös vammaisvaikutuksia sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia.

Mietinnön alaan liittyen STM toteaa esimerkiksi julkisten sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksuja päätyvän ulosottoon verraten paljon. Asiakasmaksuja on korotettu tällä hallituskaudella merkittävästi, millä voi olla vaikutuksia ulosottoon sitä kasvattavasti. Samanaikaisesti on kuitenkin vahvistettu maksujen alentamiseen ja perimättä jättämiseen sekä muutoin ns. asiakkaan suojakeinoihin liittyvän sääntelyn ohjausta. Asiakasmaksujen päätymistä ulosottoon pyritään lisäksi jatkossa ehkäisemään esimerkiksi sääntelyn ratkaisuin.

Myös vakava-asteinen rahapeliongelma johtaa usein ulosoton asiakkuuteen. Ulosottolaitoksen asiakaskunnassa henkilöt, joilla on rahapeliongelma, ovat ylläpidettynä. Rahapelaajien itsensä lisäksi talous- ja velkaongelmiin ja ulosottoon ajaututaan läheisten rahapelaamisen vuoksi. Erilaiset joustot ulosottojärjestelmässä voivat ylläpitää motivaatiota ja mahdollisuuksia rahapeliongelman ja siihen liittyvien talousvaikeuksien hoitamiseen.

Rahapelijärjestelmän käynnissä olevan uudistuksen ennakoidaan mahdollisesti lisäävän rahapelihaittoja ja näin ollen myös rahapelaamiseen kytkeytyvää velkaantumista tulevaisuudessa.

Mietinnön alaan liittyvänä STM katsoo olevan aiheellista tuoda esiin myös STM:n johdolla tehtyä poikkihallinnollista työtä liittyen elatusapuihin sekä elatusapua korvaavaan elatustukeen: kesäkuussa 2025 loppumietintönsä antaneen elatustukityöryhmän loppumietinnössä pohditaan elatustuen sekä elatusavun kokonaisuutta, mukaan lukien elatusapujen perintä ja ulosmittaus (ks. [Elatustukijärjestelmän uudistamista valmisteleavan työryhmän](#)

[loppumietintö](#), s. 18–20 sekä s. 78). Mietinnössä ehdotetaan lapsen elatuksen järjestelmän kokonaisuudistusta (ks. kehittämissuositukset s. 90 –94).

Liittyy ulosoton muihin vastuisiin ja tehtäviin, kuten lapsen huollon ja tapaamisoikeuden täytäntöönpanoa koskeviin tehtäviin, voitaneen mainita myös Kansallisen lapsistrategian alla toteutettu Selvitys vaativista erotilanteista ja palvelujärjestelmästä (Kansallisen lapsistrategian toimenpide 12, ks.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166162>). Selvityksen pohjalta on sosiaali- ja terveysministeriössä laadittu suunnitelma jatkotoimenpiteistä. Osana jatkotoimia on tarkoitus toteuttaa esimerkiksi selvitys ns. vaativiin erotilanteisiin liittyvistä, niin julkistaloudelle kuin yksityishenkilöillekin koituvista, kustannuksista.

Osastopäällikkö kansliapäällikkönä

Raimo Antila

Hallitussihteeri

Annika Juurikko

Jakelu OM Oikeusministeriö

Tiedoksi OM YOO Oikeudenhoito, Anu Vahtola

VN/26600/2023-STM-92

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: